

Ileana BERLOGEA

Un Arrabal aproape clasic

În excelenta traducere a lui Romulus Vulpescu, Radu Dinulescu (recent revenit printre noi), tânărul regizor din anii '80, cel care ne obișnuise pe câteva scene ale țării cu explozii de fantezie și curiozitate de explorator în gândirea sensurilor ascunse ale unui text, a montat la Teatrul „Nottara”, una dintre ultimele lucrări ale lui Fernando Arrabal. Cu o tulburătoare dimensiune tragică, *Scrisoare de dragoste ca un supliciu chinezesc* este, în realitate, o monodramă pentru o mare actriță, o rememorare a raporturilor unei mame acuzate direct de fiul ei că i-a trădat tatăl, mort în închisorile franchiste.

Distribuind-o în rolul acestei chinuite și nefericite eroine pe Victoria Cociaș, regizorul a transformat piesa într-una conflictuală, fiul plecat de acasă, văzut doar cu ochii minții, devine real, la fel ca și *Ghicitoarea*, jucată cu ușoară straniețate de Emilia Dobrin. Concretă, carnală, plină de temperament, Victoria Cociaș a reușit într-un spațiu aproape neutru, doar un pat (scenografia Sanda Mitache), cu un acompaniament muzical, discret sau violent, în funcție de starea eroilor, să creeze un personaj convingător, emoționant. Disperată sau cu pățimașă dorință să-și recucerească fiul, ea își strigă nevinovăția, dar își recunoaște vina, pretextând că și-a trădat soțul, evadat din pușcărie, pentru a-l salva. Cu evidente elemente autobiografice – tatăl scriitorului a fugit din închisoare pe când el avea doar câțiva ani, dispărând apoi pentru totdeauna – Fernando Arrabal a creat o tragedie a conștiinței, a remușcărilor, a iubirii fără răspuns, a suplicului chinezesc (două

ființe, legate și aruncate într-un puț adânc se devorează reciproc).

Mama și Fiul se torturează. El, *Fiul*, jucat cu sinceritate de Bogdan Dumitrache, chiar dacă la început actorul a intrat mai greu în atmosferă și în incandescența necesară.

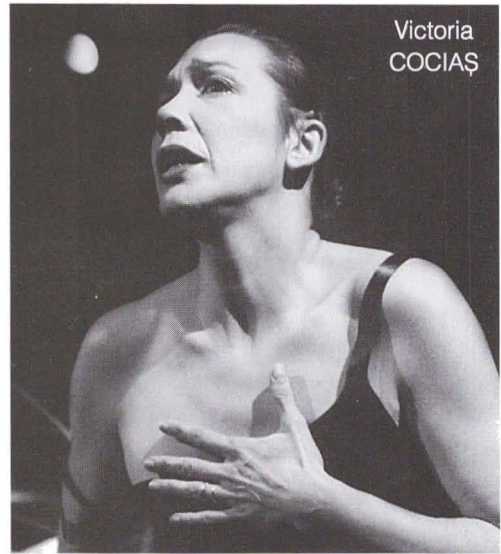
Actrița a reușit să ne tulbure cu disperarea *Mamei*, cu dorința de împăcare, cu iubirea, aproape maladivă, pentru fiul care o urăște, fără însă a înceta s-o iubească, totuși, la rândul său.

Dramatică, cu tensiune lăuntrică, cu risipă de gest și cuvânt, atunci când se justifică, umilă sub ploaia de acuzații, actrița își dezvăluie în acest rol și alte date decât cele cu care ne-a obișnuit în *Maria Callas* sau în caricaturalul rol al *Clarei*, iubita lui Mussolini. Poate nu a atins încă acel grad de transfigurare, de comunicare cu transcendentul, cerut de acest dificil rol, dar nici nu cred că regizorul i-a cerut acest lucru. A preferat Radu Dinulescu să lucreze cu ea în cheie realist-psihologică, subliniind însă universalitatea temei, perenitatea remușcărilor, pedeapsa pe care o primești cu certitudine atunci când faci rău, pedeapsa dată cel mai adeseori de propria conștiință.

Există în spectacol și o ambiguitate binevenită. Eroina discută cu fiul ei, îl vede aievea și totuși nu-l vede, nici atunci când încearcă să se agațe de el sau să-l îmbrățișeze cu mai multă pasiune decât cea maternă. Nici măcar nu știm dacă fiul mai trăiește. Spectacolul are o autentică simplitate, regizorul preferând să-i lase pe actori să se desfășoare în voie, creându-le din lumini, umbre, muzică, dansul frenetic al *Fiului*.

Montarea ne-a adus – în afara reîn-
toarcerii lui Radu Dinulescu, așteptat și
pentru alte spectacole – calitățile de
bună tragediană ale Victoriei Cociaș și,
mai ales, un Fernando Arrabal aproape
clasic.

Teatrul „Nottara” – Scrisoare de dragoste
ca un supliciu chinezesc de Fernando
Arrabal. Direcția de scenă: Radu
Dinulescu. Scenografia și costumele:
Sanda Mitache. Muzica: Cristian
Târnovețchi, Constantin Fleanu,
Alexandru Nucă (chitară). Cu: Victoria
Cociaș, Bogdan Dumitrache și Emilia
Dobrin. Data premierei: 12 octombrie
2000.

Ioana ICHIM ANGHEL

Fără sare, dar și fără piper

La câteva minute după începerea
spectacolului, am avut senzația că am
nimerit la un curs despre cum se concep
personajele, despre cum se naște și se
dezvoltă intriga într-un spectacol de
teatru, despre cum se construiesc o
situație comică, un gag. O expunere, de
altfel, corectă și coerentă, fără a depăși
însă pragul spre un spectacol viu și
colorat, plin de umor, un spectacol în care
personajele sunt asumate și nu „pove-
tite”, un spectacol în care relațiile dintre
ele se nasc, evoluează, se transformă
sub ochii noștri. *George Dandin*, spre
exemplu, interpretat de Ion Haiduc, ne
„arată” mila pe care ar trebui de fapt să
ne-o stârnească soțul păcălit de o soție
ce se pretinde a fi de neam nobil, dar pe
care de altfel și-a „cumpărat-o”, vrând
astfel să accedă în lumea așa-zisei
aristocrații. Penibilul și mediocritatea
acestei false „nobilimi” sunt bine
exprimate vizual atât prin costume

(scenografia este semnată de Ștefania
Cenean), cât și prin mișcarea scenică,
concepută de Felicia Dalu, dar nu sunt
susținute de construcția personajelor. Ele
trăiesc într-un singur plan – cel exterior,
reprezentat de ceea ce vor să pară că
sunt; le lipsește, însă, cu desăvârșire, un
al doilea plan, acela în care se întrevăd
mediocritatea, goliciunea sufletească, tot
ceea ce reprezintă imaginea reală a ceea
ce sunt ele de fapt, plan care, dacă ar fi
fost exprimat prin trăiri, gânduri, nuanțe
autentice ar fi avut în mod cert haz. Dar,
din păcate, această „simplificare” a
construcției dramatice a „ușurat”
spectacolul tocmai de ceea ce era mai
important – latura comică, obligatorie
pentru un spectacol ce se dorește și poate
fi o comedie de succes.

Teatrul „Nottara” – Soțul păcălit după *George
Dandin* de Molière. Versiune scenică și regie:
Mircea Cornișteanu. Scenografie: Ștefania
Cenean. Data premierei: 6 octombrie 2000.